

3. ఉడుత సాయం

- గోన బుద్ధారెడ్డి

యూనిట్ - I

ఆలోచించండి - మాట్లాడండి

- ప్రశ్నలు:**
1. చిత్రంలో మీకు ఏమేమి కనిపిస్తున్నాయి?
  2. చిత్రంలోనివారు ఏం చేస్తున్నారు?
  3. వారు చేసే పనివల్ల ఎవరికి మేలు జరుగుతుంది?
  4. మీరు ఎప్పుడు, ఎవరికి, ఎక్కడ, ఏ సందర్భంలో సహాయం చేశారు?

నేపథ్యం: లంకలో ఉన్న సీతను తేవడానికై, రావణునితో యుద్ధం చేయడానికి శ్రీరాముడు నిర్ణయించి, సముద్రంపై వారధి నిర్మించమని వానరసైన్యాన్ని ఆదేశించాడు. నలుడు నిర్మాణ కార్యక్రమంలో దిట్ట. అతనికి వానరులు రాళ్ళు, చెట్లూ, గుట్టలూ తెచ్చి ఇస్తున్నారు. ఆ సమయంలో ఉడుత ఎలా సాయం చేయబూనిందో ఈ పాఠంలో చదువుతాం. ద్విపదను పిల్లలకు పరిచయం చేయడం, ప్రాచీనపద్య సాహిత్యమువల్ల అభిరుచి కల్పించడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

ప్రస్తుత పాఠం గోనబుద్ధారెడ్డి రాసిన 'రంగనాథ రామాయణం' లోని 'యుద్ధకాండ'లోనిది.

- విద్యార్థులకు సూచనలు:**
1. పాఠాన్ని చదవండి. అర్థంకాని పదాల కింద, వాక్యాల కింద గీతలు గీయండి.
  2. తెలియని పదాలను, వాక్యాలను గుర్తించి మీ మిత్రులతో చర్చించండి.
  3. తెలియని పదాల అర్థాలను వున్నకం చివరన ఉన్న 'పదాలు - అర్థాలు' పట్టిక చూసి తెలుసుకోండి.

నలు చేతిఁ కొసఁగఁ నా నలుఁ డవి పుచ్చి
 తలకొని కట్ట నా తరి యొక్క యుడుత
 గొబ్బున సేతువు గొనసాగవలయు
 నిబ్బలియులకుఁ దోడేసి గావించు
 ననుచు శ్రీరాముని యడుగుఁ దామరలు
 మనమునఁ జేర్చి యమ్మనుజేశు నెదుర
 నచ్చపు భక్తితో నట వార్ధి మునిఁగి
 వచ్చి తా నిసుకలో వడిఁ బొరలాడి
 తడయక చనుదెంచి తన మేని యిసుక
 వడిగట్టపై రాల్చి వనధిలో మునిఁగి
 తేలి గట్టున కేగి తిరుగఁగఁ బొరలి
 వాలిన భక్తితో వచ్చి విదులై
 నివ్వధంబున నుండ నినకులాధిపుఁడు.
 దవ్వలఁ బొడగాంచి తమ్మునిఁ జూచి
 పొందుగా లక్షణ పొల్లదే చూడు
 ముందఱ నొక తరుమూషకం బెలమి
 నామీఁద భక్తి యున్నతగతి బూనిఁ
 తా మేను జలముల దడపి గట్టునకు
 జని వేగ నిసుకపైఁ జల్లాడి తిరుగఁ
 జనుదెంచి కొండల సందున రాల్చి
 కరమొప్పుచున్నది కపికులాధీశు

లురుశక్తి దరు గిరు లొగి దెచ్చుచోట
 దా నెంత యని మది దలపక ప్రేమ
 బూని సహాయమై పొదలుచున్నదియు
 కనుగొంటివే యన గమలాప్త వంశ!
 కనుగొంటి భవ దంఘ్రికమల యుగ్మమును.
 నెవ్వడు మదినిల్చి యెసగు దృణంబు
 నవ్వేల్పు గిరిబోలు ననిన గాకున్నె
 కావున భక్తియ కారణం బనఘ
 ననవుడు ముదమంది నలినాప్తసుతుని

గనుగొని మఱి దాని గనుగొను వేడ్క
 బెనగొనుచున్నది ప్రేమ నిచ్చటికి
 దెమ్మన్న వేగంబె దెచ్చి సుగ్రీవు
 డమ్మహాత్ముని చేతి కందియిచ్చుటయు
 బలుదెఱంగుల జాల బ్రస్తుతిజేసి
 కలిత దక్షిణకరాగ్రమున దువ్వుటయు
 నల యుడుతకు వెన్న నమరెఁ ద్రిరేఖ
 చులుకనై చూడ్కుల సుఖకరంబుగను.

కవిపరిచయం:

1. కవిపేరు : గోన బుద్ధారెడ్డి
2. కాలం : 13 వ శతాబ్దం
3. రచన : రంగనాథరామాయణం.
తెలుగు భాషలో తొలి రామాయణం
4. శైలి : పండితపామరజన రంజకం, సరళం.

భావం:

సముద్రంపై వానరులు వారధి నిర్మిస్తున్న సమయంలో వానర భల్లూకములు నలుని చేతికి రాళ్ళూ రప్పలూ కొండలూ తెచ్చి ఇస్తూండగా నలుడు వాటిని తీసుకొని సేతువు నిర్మాణం చేస్తున్నాడు. ఆ సమయంలో ఒక ఉడుత “తొందరగా సేతువు నిర్మాణం కొనసాగాలనీ, ఈ వీరులకు చేయూత నిస్తాను” అంటూ శ్రీరాముని పాదపద్మాలను మనసులో నిల్పుకొన్నది. అతని ఎదురుగా నిర్మల భక్తితో సముద్రంలో మునిగి వచ్చి యిసుకలో పడి పొరలాడి వెంటనే కట్టపైకివచ్చి, తన ఒంటి కంటిన యిసుకను రాలుస్తున్నది. మళ్ళీ సముద్రంలోకి వెళ్ళి మునిగి యిసుక నంటించుకొని వారధిపై విదిలిస్తూ ఉన్నది. భక్తితో ఉడుత చేస్తున్న చిన్ని సాయాన్ని శ్రీరాముడు చూసి తమ్ముడు లక్ష్మణుని పిలిచి “నాపై భక్తితో ఉడుత సముద్ర జలాలతో తడిసి యిసుక నంటించుకొని రాళ్ళ మధ్య విదిలిస్తోంది. బలవంతులైన వానరులు కొండలను వృక్షాలను తెచ్చి వేస్తుంటే తానెంత? తన శక్తి యెంత? అని తలచక ప్రేమతో సహాయం చేస్తున్నది. చూశావా?” అన్నాడు. “నీపై భక్తిని మనసున నిల్పి చేసిన పని గడ్డిపోచంతైనా అది కొండతో సమానం కదా! భక్తే ప్రధానం” అన్నాడు లక్ష్మణుడు. శ్రీరాముడు సంతోషించి సుగ్రీవునితో ఉడుతను తెమ్మన్నాడు. సుగ్రీవుడు ఉడుతను తెచ్చి రామునికి ఇచ్చాడు. పలు విధాల ఉడుతను శ్రీరాముడు పొగడి తన కుడిచేత దాని వీపుపై దువ్వాడు. ఉడుతకు వీపుపై మూడు రేఖలు ఆనందకరంగా చూడటానికి అందంగా అమిరాయి.

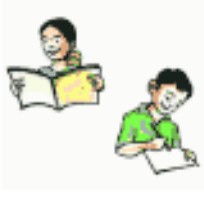
I. వినడం-మాట్లాడడం

1. పాఠాన్ని రాగంతో, భావంతో చదవండి.
2. పాఠంలో “ఉడుత సాయం” తెలుసుకున్నారు కదా! ఉడుతలు చేసే పనులను చెప్పండి.
3. మీ గ్రామంలో మీరు పాల్గొన్న సహాయ కార్యక్రమాలు లేదా సేవా కార్యక్రమాల గురించి చెప్పండి.

II. చదవడం, అవగాహన చేసుకోవడం

1. కింది అర్థంగల పద్యపాదాలు మీ పాఠంలోని పద్యాలలో ఎక్కడ ఉన్నాయో గుర్తించి ఆ పాదాలు రాయండి.

- అ) త్వరగా వారధి నిర్మాణం కావాలి.
- ఆ) ఆలస్యం చేయక తనపై యిసుకను గట్టుపైన రాల్చి సముద్రంలో మునుగుతుంది.
- ఇ) చాలా విధాలుగా ఎంతో పొగిడి.
- ఈ) మనసులో భక్తితో చేసిన పని గడ్డిపరకంతైనా కొండవంటిది అవుతుంది.

2. కింది పదాలు సరిచేసి అర్థవంతమైన వాక్యాలు రాయండి.

- అ) నిర్మాణం సేతువు కొనసాగాలి తొందరగా.
- ఆ) సముద్రజలాలతో నా పై ప్రేమతో విదల్చుతుంది రాళ్ళమధ్యన ఇసుక నంటించుకొని తడిసి ఉడుత.
- ఇ) సుగ్రీవునితో సంతోషించి తెమ్మన్నాడు శ్రీరాముడు ఉడుతను.
- ఈ) శ్రీరాముడు వీపుపై మూడురేఖలు అందంగా పడినాయి దువ్వగా ఉడుతకు ప్రేమగా.

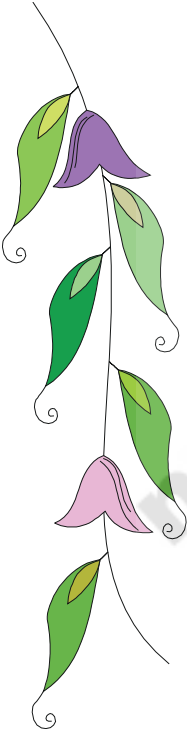
3. కింది పట్టికలోని పదాలను కలుపుతూ వాక్యాలు రాయండి.

అ) వానరులు సముద్రంపై వారధి	తెమ్మన్నాడు.
ఆ) నలుడు సేతువు నిర్మాణం	నిమిరాడు.
ఇ) శ్రీరాముని పాదపద్యాలను మనసులో	చేస్తున్నది.
ఈ) ఉడుత ప్రేమతో సహాయం	చేస్తున్నాడు.
ఉ) సుగ్రీవుని పిలిచి ఉడుతను	నిలుపుకుంది.
ఊ) శ్రీరాముడు ఉడుతను ప్రేమతో	నిర్మిస్తున్నారు.

ఉదా- వానరులు రాళ్ళను చెట్లను తెచ్చివేస్తున్నారు.

4. కింది ప్రశ్నలకు పాఠం ఆధారంగా జవాబులు రాయండి.

- అ) వానరసైన్యం సేతువు కట్టడానికి ఏమేమి తెచ్చింది?
- ఆ) శ్రీరామకార్యమునకు సాయం చేసి త్వరగా పూర్తి చేయాలనుకున్నది ఎవరు?
- ఇ) లక్ష్మణుణ్ణి పిలిచి రాముడు ఏమి చెప్పాడు?
- ఈ) ఉడుత అనే పదానికి బదులుగా ఇంకొక పదం వాడారు. ఆ పదమేదీ? ఆపాదాన్ని పూర్తిగా రాయండి.

III. స్వీయరచన

1. కింది ద్విపద భావాన్ని మీ సొంత మాటల్లో రాయండి.

పొందుగా లక్షణ పొందే చూడు
ముందట నొక తరుమూషకం బెలమి
నా మీద భక్తి యున్నతగతిఁ బూని
తామేను జలముల దడిపి గట్టునకు.

2. కింద ప్రశ్నలకు ఐదు వాక్యాలలో జవాబులు రాయండి.

- అ) ఈ పాఠంలో వానర వీరులు ఇద్దరి పేర్లు ఇవ్వబడినాయి. వారితో బాటు ఇంకా వానర సైన్యం ఉంది. వారిలో కొందరి పేర్లు రాయండి.
- ఆ) మీరు పాల్గొన్న శ్రమదానం / పరిశుభ్రతా కార్యక్రమం మొదలైనవాటిలో ఏదైనా ఒక దానిని గురించి నాలుగు మాటలు రాయండి.

3. కింద ప్రశ్నలకు పది వాక్యాలలో సమాధానాలు రాయండి.

- అ) 'ఉడుత సాయం' పాఠం సారాంశాన్ని మీ సొంతమాటల్లో రాయండి.
- ఆ) సాయంచేసే పక్షులు, జంతువుల గూర్చి పది వాక్యాలలో రాయండి.
- ఇ) ఏదైనా ఒక నిర్మాణ కార్యక్రమంలో ఉండాల్సిన అంకిత భావాన్ని గురించి రాయండి.

IV. పదజాలం

1. కింది జాతీయాలను సొంత వాక్యాలలో ఉపయోగించి రాయండి.

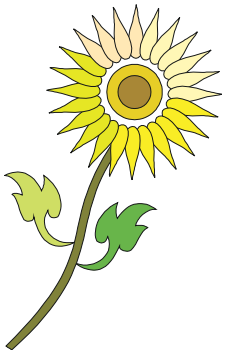
అ) ఉడుత సాయం	ఆ) అగ్నిపరీక్ష
ఇ) సీత కష్టాలు	ఈ) సుగ్రీవాజ్ఞ
ఉ) నిప్పుతొక్కిన కోతి	ఊ) అన్నమో రామచంద్రా

2. కింది పేరాను చదివండి. నాలుగు ప్రశ్నలు తయారుచేయండి.

సీతను వెదకడానికి వానరవీరులు దక్షిణ సముద్రతీరము వరకు వెళ్ళారు. ఉవ్వెత్తుగా ఎగసి పడుతున్న అలలను, అగాధమై, ఎంతదూరమో తెలియని సముద్రాన్ని చూసి ఆగారు. ఒకరు “నేను ఒక యోజనం దూరం లంఘించగలను” అన్నాడు. మరొకడు నేను మూడు యోజనాలు అన్నాడు. జాంబవంతుడు “నేను పూర్తి సముద్రాన్ని లంఘించగలను. కాని తిరిగి రాగలనా అనే సందేహమున్నది” అన్నాడు. హనుమంతుడు మాత్రము ఏమీ మాట్లాడక కూర్చున్నాడు. జాంబవంతుడు హనుమను చూసి “హనుమా! అమిత బలశాలివి; లంకకు వెళ్ళి తిరిగి రాగల సమర్థుడవు నీవే! లే! లేచి విజృంభించు”, అన్నాడు.

3. కింద గీత గీసిన మాటలకు అర్థాలను రాయండి.

- అ) గొబ్బున సేతువు పూర్తి కావలెనని ఉడుత తలచింది.
- ఆ) వానరులు వార్ధిపై సేతువును కట్టిరి.

- ఇ) ఉడుత వనధిలో మునిగి యిసుకలో పొర్లాడింది.
- ఈ) పశువులు తృణము మేస్తాయి.
- ఉ) శ్రీరాముడు ఉడుతను ప్రస్తుతించాడు.

4. పాఠాన్ని చదవండి. సమానార్థక పదాలను రాయండి.

ఉదా :-

వార్ధి = సముద్రము, వనధి, కడలి
 సేతువు = _____
 కమలములు = _____

V. సృజనాత్మకత

కింది వాటిలో ఒక దానికి సమాధానం రాయండి.

- అ) ఈ పాఠాన్ని నాటకీకరణ చేయండి. అభినయించండి.
- ఆ) గేయ రూపంలో రాయండి. రాగయుక్తంగా పాడండి.

VI. ప్రశంస

కింది వాటిలో ఒక దానికి సమాధానం రాయండి.

- అ) బాలల బొమ్మల రామాయణాన్ని చదవండి. మిత్రులతో చర్చించండి.
- ఆ) రామాయణ సంబంధమైన పాటలు, పద్యాలు తెలుసుకొని పాడండి.
- ఇ) ఈ పాఠాన్ని గేయంగా పాడవచ్చు. రాగయుక్తంగా పాడండి.

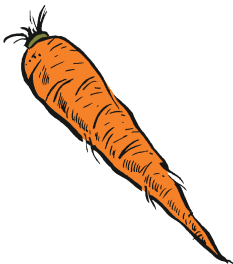
VII. భాషాంశాలు

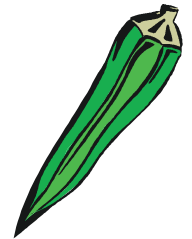
1. కింది పదాలు ఏ సమాసమో గుర్తించండి.

- అ) మూడు చేపలు
- ఆ) నవ రసాలు
- ఇ) ఆరు ఋతువులు
- ఈ) సప్త ఋషులు
- ఉ) ఏడు తరాలు

2. కింది పదాలను గమనించండి.

కాయ + కూరలు → కాయకూరలు
 అక్క + చెల్లెళ్ళు → అక్క సె ల్లెళ్ళు
 టక్కు + టెక్కులు → టక్కు డె క్కులు
 అన్న + తమ్ములు → అన్న ద మ్ములు
 ఊరు + పల్లెలు → ఊరు వ ల్లెలు

పైన చూస్తున్న పదాలన్నీ ద్వంద్వ సమాస పదాలే కదూ! ఆయా పదాలను విడదీసినప్పుడు, కలిపినప్పుడు కలిగిన మార్పులను పరిశీలించండి.

కూ → గూ; చె → నె

టె → డె; త → ద

ప → 'ప'లుగా మారాయి కదూ!

ఇక్కడ ఓ విషయాన్ని తెలుసుకుందాం

క, చ, ట, త, ప అనే అక్షరాలను “పరుషములు” అని గ, జ, డ, ద, బ లను “సరళము” అని అంటారు.

ద్వంద్వ సమాస పదాల్లో క, చ, ట, త, ప లు అనగా పరుషములు గ, స, డ, ద, వ లుగా మారాయి.

ఇలా మారడం వల్ల ఏర్పడే సంధిని ‘గ, స, డ, ద, వ ఆదేశసంధి’ అని అంటారు.

రామాయణాన్ని చాలామంది కవులు రచించారు. వారి వివరాలను సేకరించి పట్టికలో రాసి ప్రదర్శించండి.

నేనివి చేయగలనా..?

1. ఈ పాఠాన్ని నేను రాగయుక్తంగా పాడగలను.	ఔను / కాదు
2. ఈ పాఠం భావాన్ని సొంతమాటల్లో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
3. ఇందులోని నూతన పదాలను సొంత వాక్యాలలో ప్రయోగించగలను.	ఔను / కాదు
4. ఈ పాఠాన్ని నాటకీకరణ చేయగలను.	ఔను / కాదు

“చేసిన సేవకు, సహాయానికి కృతజ్ఞతను ఆశించవద్దు”

